

Torah from Around the World

Misschien is de vraag naar het geloof in God niet zo belangrijk voor mij. Wat voor mij wel heel belangrijk is, is het verhaal dat wordt verteld en dat is verteld door meer dan honderd generaties Joden, duizenden jaren lang, en de macht die dat verhaal heeft in mijn leven en in dat van mijn familie.

Jonathan Safran Foer

Sjabbat 30 juli 2022/ 2 Av 5782, Matot-Masé, Bemidbar /Numeri 30:2 - 36-13

Tanach blz. 332 - 348

Haftara: Jirmejahoe 2:4 - 28, 3:4, 4:1 - 2

Tanach blz. 916 - 922

Vertaler: Frits Pront

Commentaar: **Rabbijn Dorothy A. Richman** is de spirituele leider van Makor Or, een Joods meditatie centrum en mede-oprichter van de Romemu Yeshiva.

Oorspronkelijke Engelse tekst: <https://www.myjewishlearning.com/article/creating-sustainable-freedom/>

Het creëren van duurzame vrijheid

Ieder mens moet weten dat hij/zij waardevol is

Sidra Masé, de Tora-voorlezing die over pleisterplaatsen gaat, begint met een opsomming vanaf het moment dat de Jisraëlieten, weg uit de slavernij, vertrokken uit Egypte tot hun aankomst bij de grenzen van Jisraël.

Met het opnieuw verhalen van de exodus duikt echter een andere reis op: het in ballingschap sturen van een moordenaar.

Een heel hoofdstuk uit dit deel is gewijd aan de procedure die voorschrijft hoe iemand die ongewild een moord begaat, uit de gemeenschap verstoten wordt voor zijn eigen veiligheid. Een persoon die veroordeeld is voor het ongewild iemand van het leven beroven wordt naar een van de zes steden die als vrijplaats dienen gestuurd.

Hij verblijft daar beschermd tegen wraaklustige familieleden van het slachtoffer, tot aan de natuurlijke dood van de Hogepriester (Bemidbar/Numeri 35). Als een verbannen moordenaar naar huis terug wil, is zijn/haar enige optie te bidden dat de Hogepriester sterft.

Waarom dit verband tussen een machtige priester en iemand die ongewild iemand van het leven beroofde? Het is frappant dat de Misjna ons vertelt dat de moeder van de hogepriester ook verbonden is met verbannen moordenaars:

"Daarom voorzien de moeders van de hogepriester iemand die ongewild iemand gedood had van voedsel en kleding, opdat zij niet zullen bidden om de dood van hun zonen."
(Traktaat Makot, 2:6)

Het beeld van de moeder van de Hogepriester, die eten en kleding uitdeelt aan verbannen moordenaars is verrassend - en onvolledig. De tekst schetst niet volledig de immense omvang van haar activiteit. Denk alleen al aan de logistiek: één vrouw die basale benodigdheden aan verbannen moordenaars verschaft in zes verschillende steden. Had zij helpers? Het lijkt erop dat de moeder van de hogepriester het equivalent van een hulporganisatie runde.

De Misjna toont de rol van de moeder als gedreven door eigenbelang: zij zorgt voor de verbannen, omdat zij weet dat dit noodzakelijk is voor de veiligheid van haar zoon. Zou het echter kunnen dat de moeder van de Hogepriester een andere motivatie heeft om haar leven als iemand met een maatschappelijk prestige en privilege te wijden aan degenen die gedwongen hun huis moesten ontvluchten?

Dit verhaal herinnert aan een verhaal dat wij eerder hebben gehoord. Toen de baby Mosje in gevaar kwam door het decreet om alle eerstgeboren Jisraëlietische jongetjes te doden, was het een Egyptische prinses, de dochter van de Farao, die zich over hem ontfermde en hem te eten gaf. Zowel de moeder van de Hogepriester als Farao's dochter waren moeders van stand die het leven van de kwetsbaren beschermden.

In het geval van Mosje waren de Jisraëlieten het mikpunt van directe onderdrukking. Hun was geleerd dat hun leven van nul en generlei waarde was binnen de Egyptische samenleving. In het geval van moordenaars die ongewild iemand gedood hadden, zijn de verbannen het product van een gebrekkig wettelijk systeem: het enige middel om hun veiligheid te waarborgen was uitsluiting. Farao's dochter en de moeder van de Hogepriester

lieten zien dat zij het oneens waren met deze onwaardige politieke en maatschappelijke handelswijze door de kwetsbaren te behoeden voor het gevoel het uitschot van de maatschappij te zijn.

Deze vrouwen kunnen ons iets leren.

Over de hele wereld worden miljoenen mensen, moedwillig en met klem bijgebracht, middels geweld en armoede, door het ontzeggen van toegang tot onderwijs, gezondheidszorg en eerlijke arbeid, bijgebracht dat zij van nul en generlei waarde zijn.

Het optreden van Farao's dochter ten aanzien van baby Mosje was in tegenspraak met de harde en gewelddadige onderdrukking van Egypte ten aanzien van de Jisraëlieten. Via haar hulp gaf de moeder van de Hoge priester een gevoel van eigenwaarde aan de verbannen en erkende zij de onrechtvaardigheid van het sociale systeem dat hun uitsluiting afdwong.

Deze week verhalen de Jisraëlieten over hun tocht vanuit een plaats van slavernij naar een land van belofte. Ingebed binnen het verhaal is een ander verhaal, de geschiedenis van een vrouw die de belichaming is van zorgplicht en verantwoordelijkheid voor de verbannen. Zij visualiseert voor ons de echte tocht van ons volk: het scheppen van een duurzame vrijheid met respect voor allen.